

THỎA THUẬN NHẬN TỘI TRONG PHÁP LUẬT TỔ TỤNG HÌNH SỰ PHÁP VÀ GIÁ TRỊ THAM KHẢO CHO VIỆT NAM ¹

MAI THANH HIẾU *

Tóm tắt: Thoả thuận nhận tội là chế định mới trong pháp luật tố tụng hình sự Pháp, tiếp thu từ mô hình tố tụng hình sự tranh tụng và biến đổi cho phù hợp với mô hình tố tụng hình sự thẩm vấn. Bài viết nghiên cứu chế định thoả thuận nhận tội trong pháp luật tố tụng hình sự Pháp và giá trị tham khảo cho Việt Nam - quốc gia có điểm tương đồng với Pháp về mô hình tố tụng hình sự thẩm vấn và sẵn sàng tiếp thu những hạt nhân hợp lý của mô hình tố tụng hình sự tranh tụng.

Từ khoá: Thoả thuận nhận tội; tố tụng hình sự; Pháp; Việt Nam

Nhận bài: 24/8/2024

Hoàn thành biên tập: 30/9/2024

Duyệt đăng: 30/9/2024

PLEA BARGAIN IN FRENCH CRIMINAL PROCEDURE LAW AND REFERENCE VALUE FOR VIETNAM

Abstract: Plea bargain is a new regime in French criminal procedure law, adopted from the adversarial criminal procedure model and adapted to suit the inquisitorial criminal procedure model. This article studies the plea bargain regime in French criminal procedure law and its reference value for Vietnam, a country that is similar to France in using the inquisitorial criminal procedure model and is ready to learn the essence of the adversarial criminal procedure model where suitable.

Keywords: Plea bargain; criminal procedure; France; Vietnam

Received: 24 August 2024; Editing completed: 30 September 2024; Accepted for publication: 30 September 2024

Đặt vấn đề

Thoả thuận nhận tội có nguồn gốc từ thế kỉ XVIII tại các nước anglo-saxon và trở thành chế định pháp luật quan trọng ở các quốc gia theo mô hình tố tụng hình sự tranh tụng. Trong một thời gian dài, chế định thoả thuận nhận tội được quan niệm một cách sai lầm là không phù hợp với truyền thống pháp luật châu Âu lục địa. Ở những quốc gia theo

mô hình tố tụng hình sự thẩm vấn, việc xác định sự thật của vụ án là vấn đề trung tâm của tố tụng, khiến cho những quốc gia này khó chấp nhận việc thoả thuận nhận tội cũng như khó chấp nhận việc kết tội chỉ trên cơ sở duy nhất là sự nhận tội, việc khuyến khích người bị buộc tội nhận tội là không phù hợp với nguyên tắc tranh tụng và nguyên tắc suy đoán vô tội.

Mặc dù được xem là không tương thích với mô hình tố tụng hình sự phi đối kháng, nhưng chế định thoả thuận nhận tội đang được quốc tế hoá và được nhiều quốc gia trên thế giới với các mô hình tố tụng hình sự khác nhau quy định, bất chấp sự chỉ trích

* **Tiến sĩ, Trường Đại học Luật Hà Nội**

E-mail: maithanhhiu@hlu.edu.vn

¹ Nghiên cứu này được thực hiện trong khuôn khổ Đề tài khoa học cấp Bộ: *Chế định “Thoả thuận nhận tội” (Plea bargaining) ở một số quốc gia trên thế giới - Giá trị tham khảo cho tư pháp hình sự Việt Nam*, Bộ Tư pháp, 2024.